

SZÁM.

immár
új esz-
ni fogja
és min-
vasóim-
zámmal
melyen

na hosz-
hogy az
Az első

IS LAP"
is újra
isme-
ó rejt-
óstája

gy lelki
sra, me-
gyűjtést
itottak,
ig olyan
k. Erre
hiszem,
dőkre
a „KIS
k, vagyis
y beteg
t.

kis olva-
k emlé-
anyi örö-

jövő kö-
m nemes

bácsi.

delésöket

gyok hasz-
eum-épü-

atala.

um-épület.
rsulat.

A REGGELI. (Lásd a 430. lapon.)

XXIII. kötet. 27. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1882. december 31-én.

A NEHÉZ VÁLASZTÁS.

— Ujévi történetke. —

(Két képpel.)

ETTİKÉM, hát választottál-e már? Négy nap mulva már ujév napja: itt az ideje. Szilveszter estéjén tul nem szól az igéretem.

— Jaj, kedves Lajos bácsikám, mikor olyan nehéz a választás. Már százfélét gondoltam, de azután mindig csak az a vége, hogy mégsem jó, amit választani akarok. De ma estére már meglesz.

— Jól van, hát majd jelentsd, meg-lássuk, mit választottál.

Lajos bácsi és Nettike közt nem elő-ször folyt már ilyen párbeszéd. Mert az történt, hogy karácsonykor Nettike jó szüleitől sok szép ajándékot kapott; mikor pedig javában örült ezeknek, belépett Lajos bácsi. Nettike a kedvence volt La-jos bácsinak és méltán mert olyan ked-ves, vidám s e mellett jószívű leányka volt, kit mindenki szerethetett. Annál inkább boszankodott Lajos bácsi maga-magára, mikor ama napon belépett, mert üres kézzel jött. Vagy két hétig oda járt messze, nagy uton, igen fontos és komoly dologban, megfeledezett Nettikéről s nem hozott neki semmi meglepetést. De Nettike ezt nem is várta, ő nem volt afféle kapzsi, önző gyermek s őszintén örült, ha csak láthatta is a jó bácsikát. Hanem Lajos bácsi csak azért is helyre akarta ütni a mulasztást és így szólt:

— Jöjj csak ide, kis lányom. Hát tudod, most ugy hozzuk rendbe a dolgót, hogy ujévre azt veszek neked, amit te magad kívánsz. És hogy tudhass válasz-tani, tehát mindjárt tisztába hozzuk egé-szen: választhatsz akármit, ami körülbe-lől husz forintba kerül. Igérem, hogy akármit kívánsz, megveszem neked.

Ezért volt hát Nettike oly nagyon megakadva. Husz forint nagy pénz egy kis leánynak s Nettike váltig törte a fejét mit válasszon, hogy aztán igazi öröme

legyen benne sokáig. Nem is volt ez könnyü dolog, mert Nettike szülei jó mó-duak voltak, ellátták kedves leányukat mindennel, amire csak szüksége lehetett. Könyvei, ruhái, játékszerei bőven voltak; mit kérjen hát a bácsitól? Mindeunap kigondolt valamit, de másnap már nem találta jónak és így már közeledett az ujév napja s mégsem mondta meg Lajos bá-csinak, mit vegyen.

— Ma kísétálok a mamácskával s jól megnézem a boltok kirakatait, gondolá.

Meg is tette s egyik boltban látott egy nagyszerü viaszbabut. Ilyen bábuja még nem volt, sőt még soha nem is látott ilyen szépet. S a bábura rá volt írva, hogy »husz forint.«

— Ez épen jó lesz, ezt fogom megvé-tetni Lajos bácsival.

És este, mikor a bácsi eljött rendes látogatására, megmondta mit kíván. Lajos bácsi nem szólt ellene, hanem azt mondá:

— Jól van kicsikém. De előbb aludj rá egyet s ha holnap reggelig mást gon-doltál, izenj hozzám. Ha nem izensz, ak-kor megveszem.

Nettike, mikor lefeküdt, csakugyan gondolkozott is még a dologról, mignem szépecskén elaludt. Hanem másnap reg-gel csakugyan egészen másképp véle-keedett.

— Mégis nagyon haszontalan kiadás volna, — husz forint egy bábuért, mely mindjárt összetörhetik. Aztán én már tizenegy éves multam, nem is fogok már sokáig bábuval játszani.

És rögtön küldte a szobaleányt Lajos bácsihoz, hogy nem kell a bábu.

Most hát megint csak ott volt, hogy nem tudta, mit válasszon. De mire delet harangoztak, már tudta. Délelőtt látoga-tóban volt náluk Emma néni a leányával Gizikével, kivel együtt Nettike is meg volt hiva délutánra egy közös ismerősükhöz nagy gyermekmultságra.

— En már fel is öltöztem, látod? szólt Gizi elégedetten.

Nettike nagyon is jól látta, mert már vagy félórája a Gizike ruháját nézte és titkon arra gondolt, hogy neki nincs ilyen szép drága ruhája. Azaz van szép ünnepelő ruhája, de ezt a mama épen csak holmi ritka alkalomra engedi felöltetni, különben pedig csinos ugyan, de egyszerű ruhácskában kell járnia. Bezzeg Gizike mindig olyan, mintha valami divatképből ugrott volna ki; az igaz, hogy tudja is, milyen szép ruhája van és olyan feszesen lépked, úgy vigyáz magára, mint valami kényes királykisasszony.

— Megkérem a bácsit, vegyen nekem ilyen szép ruhát, gondolta Nettike.

És ebédnél, mert Lajos bácsi épen náluk ebédelt, megsugta neki, mit válasszott.

— Jól van, kicsikém. Aludj reá egyet s ha holnap reggelig nem gondoltál mást, akkor megveszem.

— Oh, most már bizonyos, már nem is gondolkozom tovább, szólt Nettike.

Délután elment a mulatságra. Nem valami feszes, czikornyás multság volt ez, hanem egy kedves nénikénél összejöttek fiuk, leányok és játszottak vigan, kedvökre. Volt is olyan zenebona, hogy az öregek a legszélső szobába menekültek, mert a jókedvű kis társaság két-három szobát lefoglalt játékaiknak, utoljára pedig az udvaron is folytatta, mert épen nagy hó volt, pompásan lehetett hóbabát építeni, hólabdával dobálózni. A fiuk ingerkedtek, de a leányok nem maradtak adósaik s ugyancsak bombáztak vissza hatalmas hógolyókkal. Egyik-másik végig is terült a havon, amire még nagyobb nevetés lett. Csak egyetlen egy volt köztük a ki nem nevetett s nem is valami nagyon jól mulathatott, mert mindig csak messziről nézte a többieket. Még a bujósdiiban sem vett részt. Nettikének feltűnt a dolog s végre odakiáltott:

— Gizike, talán beteg vagy, hogy semmit sem játszol?

— Oh, dehogyan beteg, szólt nevetve egyik fiu. De hová gondolsz, hogy ő játszának? Mivé lenne akkor az ő pompás ruhája? Hiszen összeguzsolná, tönkre tenné, ha velünk együtt ágy alatt, szekrény mögött vagy épen a hóban hempergne.

— Az ám, szólt egy másik. Az ilyen kis királykisasszonynak szépen a pamlagon kell ülni és unatkozni.

Nettike egy pillanatra elgondolkozott.

— Hm, ez igaz, szólt magában. Mire való nekünk efféle drága czifraság? Mikor valami nagy ünnepen felöltöm azt a kék ruhámat, olyan feszesen járok benne. No ugyan megjárnam, ha mindennap úgy kellene lennem! Nem is játszhatnám kedvemre. Izenek Lajos bácsinak, hogy nem kell a drága ruha.

Másnap reggel izent is. De most már aztán igazán nagyon meg volt akadva. Már holnap Szilveszter estéje lesz, nem lehet halogatni a választást. Most hamarjában nem is gondolkozhatott rajta, mert iskolába kellett menni; no de estig még kieszel valamit s holnap is megveheti Lajos bácsi.

Az iskolában, a mint rendes helyére ért, kissé meglepte, hogy nem látja szomszédját, Lidikét. Pedig Lidike mindig a legszorgalmasabb és legpontosabb volt az egész iskolában s Nettike nagyon szerette. Mert Lidike, bár igen szegény özvegy asszony gyermeke, igen jól nevelt, kedves leányka volt, okos és ügyes. Szegénységét nem tagadta, nem is szégyelte s csak annál inkább iparkodott, hogy hasznos ismereteket szerezzen és idővel majd ő segítse szegény jó mamáját, ki most nehéz munkával keresi kenyeröket.

— Valjon mi lelte Lidikét, hogy kimaradt? kérdezősködék Nettike.

— Szegény Lidike nagyon beteg, szólt egyik leányka.

Már ezt igazán sajnálta Nettike s a mint az iskolából haza ment, egy kis ke-

rülő utat tett, hogy meglátogassa beteg barátnőjét. Csakugyan feküdt, még pedig súlyos betegen, bár betegsége nem volt

épen veszélyes. A szegény kis beteg egészen fölvidult, mikor Nettikét meglátta; olyan jól esett neki a gyöngéd megemlé-

A BÁCSI IS ODAÜLT A KIS BETEG MELLÉ. (Lásd a 422. lapot)

kezés. De Nettike a mint körülnézett a szobában, elszomorodott. Nagyon, nagyon szegényes volt ott minden s a mint aztán

Lidikével beszélgetett, azt is megtudta, hogy a szegény beteg számára jóformán semmi sincs mindabból, ami az ilyen su-

lyos betegnek szükséges. A jó anya alig bírta az orvosságot megszerezni.

Egészen meghatva és elkomorlyodva tért Nettike haza s mikor estére Lajos

bácsi megint eljött, a kis leány nem olyan nevetgélve, mint eddig, hanem annál határozottabban mondá:

— Bácsikám már tudom, mit kérek.

... A LEGSZEBB AJÁNDÉKOKAT NETTIKÉNEK. (Lásd a 422. lapon)

— Ideje is, kicsikém, mert holnap az utolsó nap s baj lenne, ha reggelre megint mást gondolnál.

— Nem, most már igazán nem gondolok mást. Most olyasmit választottam, amiben igazán nagy örömem lesz és soha

de soha sem is fogom megbánhatni. Ugy-e bácsikám, azt ígérte, hogy akármit kívánok, megteszi?

— Azt. Csak persze valami helytelen dolog ne legyen.

Nettike félre huzta a bácsit és sokáig tanácskoztak. Lajos bácsi eleinte nagyon csodálkozott s mintha nem lett volna egészen kedvére a Nettike beszéde; de ez csak eleinte látszott úgy, mert a vége az lett, hogy megcsókolta a kis leánykát és meghattottan szólt:

— Jó kis leányka vagy, legyen minden a te kívánságod szerint. Beszéljünk mindjárt Ilona nénéddel, meg a mamáddal is, ők legjobban fogják tudni elrendezni.

Másnap szerte az egész városban vigan ünepelték Szilveszter estéjét, de abban a szegény hajlékban, a hol Lidike feküdt betegen, nem uralkodott öröm és jókedv. A jó kis leányka sápadtan, szomoruan feküdt, anyja pedig busan ült mellette, gondolkozva, mikép szerezze meg holnapra a legszükségesebbet. Egyszerre kopogás hallatszott s Lidikének és anyjának nagy csodálkozásra egész társaság lépett be, — elől Lajos bácsi Nettikével, aztán a mama és Ilona, utánok pedig egy cseléd, két kézzel emelve egy nagy kosarat.

Nettike odaszaladt Lidikéhez.

— Eljöttünk, hogy neked egy kissé vigabb estét s holnapra jobb új év napját szerezzünk.

A bácsi is odaült a kis beteg mellé (Lásd képet a 420. lapon.) és olyan vidám, biztató szavakat tudott mondani, hogy Lidike szinte elfeledte minden baját és egészen fölvidult. Ezalatt pedig Nettike mamája a Lidike anyjával hátrább beszélgetett s közben kirakták a nagy kosár tartalmát is. Volt ott mindenféle, ami csak szükséges a házhoz, s azt gyanitom, hogy a Lajos bácsi husz forintjából nem is lehetett volna ennyi mindent összevásá-

rolni; hanem Nettike mamája a saját teli kamarájából is megtoldotta az ajándékat. Most már nem kell félni, hogy Lidike és jó anyja szükségét fognak szenvedni; jó időre el voltak látva. De mikor köszönetet akartak mondani, Lajos bácsi így szólt:

— Nekem és testvéremnek nincs érdemünk benne. Ha van mit köszönni, Nettikét illeti, mert ő választotta ezt magának újévi ajándékol.

Nettike szinte elpirult, mert hiszen ő nem hiúságból tette és nem várt köszönetet; de mikor hazafelé mentek, olyan sajátosságosan jól érezte magát, mint még talán sohasem. Annyi bizonyos, hogy sem a bábu, sem a drága ruha nem okozott volna neki oly lelki örömet, mint a jótett tudata.

— Azt hiszem, mégis jól választottam, gondolá. De nehéz is volt ám! Csak-hogy jól sikerült! Jobban örülök ennek, mintha magam akármit kaptam volna.

Mikor azonban hazaértek, egy kis meglepetés várta. Alighogy letette kalapját, Lajos bácsi és a mama beszólították a másik szobába s itt az asztalt megrakva látta mindenféle szép holmival. És bőven osztotta Lajos bácsi a legszebb ajándékokat Nettikének. (Lásd a képet a 421. lapon.)

— Oh, jó bácsikám, ennyit én nem is érdemlek, szólt Nettike szinte megzavarodva.

— De igen, kedves gyermekem. Nemes szívednek adtad bizonyosságát, érdemes vagy a jutalomra.

S Nettike is, Lidike is sokáig nem felejtették el ezt a kedves estét.

Ujévi köszöntő.

»No még egyszer próbálgassuk
Loczika és Tinike,
Szépén foly-é a köszöntő
Ujlesztendei versike?

Édes apa föl is kelt már ;
Jertek! Hiba ne legyen!
Nyitom is már be az ajtót —
Most, gyermekek, figyeltem!

S apja előtt kis Tinike
Neki is fog emberül:
 »Az é... ó év... ismét... ó év...«
És szegényke bele süll.

De az apja im fölkapja
Gyermekeit: »Angyalom,
Laczm, Tinim, — érzelmitek,
Szavetekből olvasom!

Dadojástok ékes szólóbb,
Mint a legszebb szónoklat.
Nincs boldogabb apa mint én,
Nincsen a nagy ég alatt!«

EGY MAGYAR TUDÓS ÁZSIÁBAN.

(Négy képpel.)

ÖBBSZÖR irtam már híres utazók-ról, kik bejártak messzi idegen országokat s vad, miveletlen népek közt életveszedelemmel is küzködtek, de aztán annál érdekesebb leírásokat adtak nekünk amaz ismeretlen országokról és népekről. Most egy magyar híres tudós ilyen utjáról jelent meg szép és érdekes könyv, melyre felhivom a figyelmeteket. Czime: »Vámbéry Armin utazásai Ázsiában« s a tudós nagy munkájából kis olvasók számára Radó Vilmos állított össze csinos kötetet, tiz képpel.¹⁾ Ebből a könyvből közlök itt néhány képet és egy pár érdekes lapot; tudom már ebből is sokan meg fogjátok szeretni, megszerzitek és elolvassátok egészen. (Persze a térképet is jó nézni hozzá.)

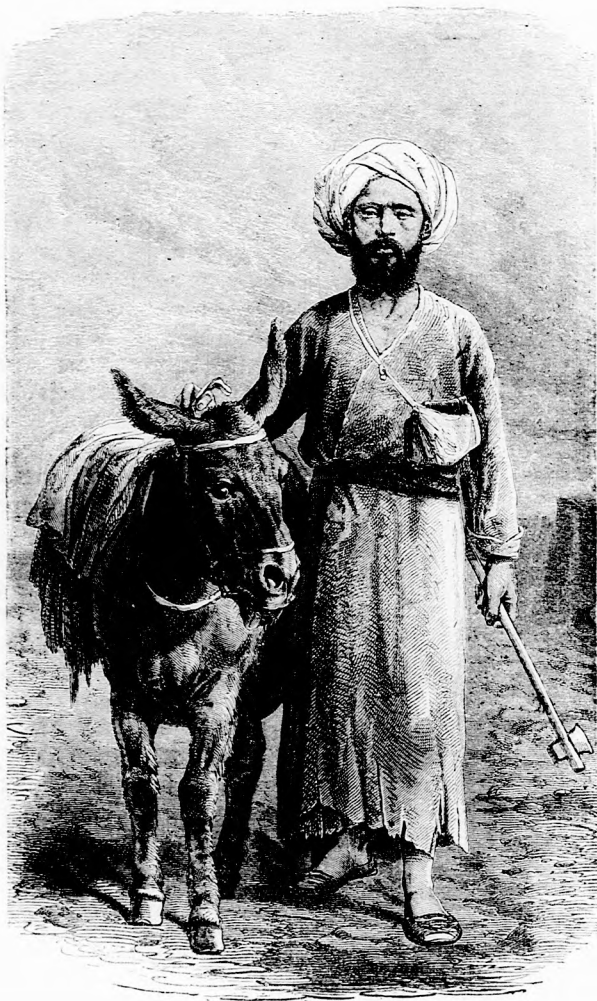
Hogy azt, amit mutatványul itt közlök, jobban megértsétek, megjegyzem, hogy Vámbéry Armin jeles tudósunk főképen az ázsiai nyelveket: a törököt, arabot, perzsát stb. tanulmányozta és tudományos kutatások végett be akarta járni Közép-Azsiát, a Perzsián tul fekvő Turkesztánt, Bokharát, Khivát. De itt olyan mohammedán népek laknak, melyek közt keresztény embernek járni kész halálos veszedelem. Vámbéry tehát álruhában járta be ez országokat, mint dervis, azaz mint vándorló mohammedán koldus szerzetes. A dervist a mohammedánok rendkívül tisztelik s Vámbéry oly tökéletesen ismeri ama népek nyelvét, szokása't, hogy bár fehér arcza miatt gyanakodtak rá néha, mégis mint igazi dervist nagy tiszteletben részesítették. De így is sok fáradságot, veszedelmet állott ki, mert nagy sivatagokon kellett átutaznia s tevén, lóháton, szamaron kellett megtenni a sok száz mértföldnyi utat. (Lásd a képet a 424 lapon.)

¹⁾ Kiadta az Eggenberger-féle könyvkereskedés. Ara 1 frt 50 kr.

Perzsiából több tatár hadzsi (zarándok) társaságában először a turkománok földjére ment s néhány napig Gömüstepében időzött, hol egy Kandzsán nevű

derék turkomán vendégei voltak. Innen ezt írja:

»Az első napokban Kandzsánnal, testvérével, vagy más házi barátaival mentem

VÁMBÉRY MINT DERVIS. (Lásd a 423. lapon.)

különféle sátrakba látogatást tenni. Később hadzsi Bilál kíséretében áldást osztogattam vagy hadzsi Szálihval jártam betegkekhez; ez utóbbi ugyanis nagyban üzte

az orvoskodást. Míg ő az orvosságot beadta, én a betegre elmondtam az áldást s ezért vagy egy kis posztó-szőnyeget vagy aszalt halat vagy más apróságokat kap-

tam. Szerencsés gyógyításaim okozták-e, avagy hogy kíváncsiak voltak-e a hadzi rumit (törökországi embert) látni, elég az hozzá, a betegek csak úgy sereglettek hozzám; én vagy megáldottam őket, vagy talizmánokat irtam számukra. A jutalom természetesen soha sem maradt el. Itt-ott akadt ugyan egy-egy kételkedő, a ki kétségbe vonta dervis voltamat és politikai

emisszáriusnak tartott, de én ezzel egy csöppet sem törődtem.

Ismerőseim száma napról-napról szaporodott, a legtekintélyesebb férfiakat számíthattam közéjük. Különösen nagy hasznát vettem Kizil Akhond barátságának, kinek igazi neve Molla Murad volt. Ennek a nagy tiszteletben álló tudósnak az ajánlata mindenütt utat nyitott szá-

RAB A TURKOMÁNOKNÁL. (Lásd a 426 lapon.)

momra. Mikor még Bokharában tanult, az írásfejtésről ozmán-török nyelven írott könyvet kapott volt, a melyet nem jól értett s a melyhez én adtam a kulcsot. Társalgásom tehát nagy örömeire szolgált és mindenütt mód nélkül kidicsért, hogy mennyire értem én az Iszlám könyveit. Hasonlókép barátságos indulattal viseltetett irántam Szatlig Akhond is, a ki szintén nagyra becsült pap volt. Mikor

legelőször találkoztam vele, külön imában adott hálát a Gondviselésnek, hogy megengedte neki az én személyemben egy Rumból, a hitnek valódi forrásából származott müzülmant látnia; és midőn a társaságban valaki az én fehér arczbőrömrre tett említést, Szatlig Akhond azt mondta, hogy az igazi Nur-ül-Iszlám, az Iszlám világossága, mely az arczomon ragyog s hogy az Isten ez áldásának csak a nyu-

gati hívek örvendenek. Mint afféle tudós ember, én is különös tisztelet tárgya voltam, ami e következő esetből is kitűnt. Gömüstepe területén régi görög romok vannak, — valószínűleg Nagy Sándor által épült erődítés lehetett — a melyektől a telep nevezetét is vette; ezeken kívül más kőfal az egész környéken nincsen. Minthogy Gömüstepét a jomutok főhelyének tekintik, illőnek tartották, hogy az Istennek ott kőből épült templomot emeljenek, annyiival is inkább, mivel a romok bőven szolgáltatják a hozzá való építő anyagot. És Kizil Akhond engem, mint a legtudósabb és legtapasztaltabb dervist szemelt ki, hogy én jelöljem ki az oltár (mihrab) helyét, amit én készségesen meg is tettem.

Egyszer Kizil Akhond társaságában négy napig tartó kirándulást tettem a jomutok egyik keleten lakó törzséhez és a göklen turkománokhoz. Mikor onnét visszakerültem, elbeszéltek, hogy egyik társamat, hadsi Kari Meszudot, ki egy mecesetül szolgáló sátorban volt elszállásolva, meglopták. Sokáig keresték az elloptott holmikat, de sehogysem tudtak nyomára akadni. Végre a sejkh vagy isán kihirdette, hogy a tolvajt, ha bizonyos ideig elé nem hozza a lopott jószágot, meg fogja átkozni. Ez hatott. Alig telt el 24 óra, a tolvaj megjelent töredelmes bűnbánattal s nem csak az elloptott tárgyakat hozta, hanem engesztelő ajándékokat is.

Nagyon feltűnt előttem, hogy utitársaim közül sokan sürgették az indulást, noha ezek a szegény emberek itt ritka vendégszeretetben részesültek. »Lehetetlen — mondák kérdésemre — tovább is néznünk, milyen kegyetlenül bánnak itt a szegény perzsa rabszolgákkal. — Igaz ugyan, hogy eretnekek, hogy nagyon bántottak bennünket, midőn országukon keresztül mentünk; de az mégis sok, amit e szegény embereknek szenvedniök kell.« Képzelheti az olvasó, milyen lehet a tur-

kománoknál a perzsa rabszolgák sorsa, mikor rajtuk még tatár utitársamnak is, a kiknél, az igaz, nincs szokásban az emberkereskedés, majd megesett a szívük. E szegény teremtményeket rendszeren éjszakának idején kiragadják családjuk köréből és sokszor súlyos sebekkel borítva hurcolják ide. Itt aztán a szerencsétlen ember ruháját egy pár rongygyal cserélik fel, a mely testének csak némely részét fedi, nehéz lánczokat vernek rá, a melyek bokáján sebet törnek s minden lépten kegyetlen kínokat okoznak neki. Így kell neki hetekig élnie silány eledelen s hogy éjjel meg ne szökjék, karabográt, azaz vasörvöt tesznek a nyakára, melynél fogva egy karóhoz lánczolják; a láncz csörgése aztán a legkisebb mozgást is elárulja. És ez mindaddig tart, míg rokonai ki nem váltják, avagy Khinába vagy Bokharába el nem adják.« (Lásd a képet a 425. lapon.)

Gömüstepéből Vámbéry a tatár hadsikkal egy nagyobb karavánhoz csatlakozott és megindultak Khiva felé. Ez a legnehezebb és legveszedelmesebb utak egyike, mert napokig kell menni a végtelen homoksivatagon, hol sehol sem találni vizet, de még egy fűszálat sem. Legföljebb ha eső után marad itt-ott egy kis tócsa. Erről többek közt ezt írja tudósunk:

»Jetí Szirnél táboroztunk május 22-én. Ez a hely nevét a hajdan itt létezett hét kuttól vette, a melyek most már nagyrészt kiapadtak. Egy-kettőben van ugyan még egy-egy kis viz, de ez is, sós ize és undorító szaga miatt, ihatatlan. A kervánbasi (karaván-vezető) biztatott bennünket, hogy estefelé esővizre akadunk; de én azért azt a kis agyaggal bőven kevert vízmaradékot, mely még kulacsomban volt, nem cseréltem fel e kutak büzös tartalmával. A tevéket megittatták és társaim közül is többen versenyt ittak az állatokkal. Rövid pihenés után tova indultunk megint.

Estefelé a kervánbasival és még néhány turkománval elmentünk gyalog a

remélt esővizet keresni. Mindnyájan fel voltunk fegyverkezve, és mindenikünk más-más irányba ment. Én a kervánbasit követtem, a kívül barátságban éltem. Egyszer az a homokban lábnyomokat vesz észre; meggyújtjuk a kanócunkat, hogy jobban követhessük a nyomokat s nemsokára egy barlang szájához értünk. Rövid tétozás után be is mentünk a barlangba. Leirhatatlan borzalommal egy tökéletesen elvadult embert pillantottam itt meg, hosszú hajjal, szakállal s körmökkel, zergebőrökbe burkolva. Látásunkra ő is megdöbönt, lándsát ragadott és nekünk rohant. Én rémülten kezdtem hátrálni, de társam nyugodtan maradt, leeresztette fegyverét és halk hangon így szólt: »Amen bol!« (béke veled) és evvel elhagyta a borzasztó helyet. Tovamentünkben annyit mondott még a kervánbasi, hogy »kauli dir,« (vérrel fertőzött ember) ez, én meg természetesen nem merem tőle többet kérdezni. Csak később tudtam meg, hogy ez a szerencsétlen, igazságos vérboszu elől menekülvén, már évek óta télen-nyáron itt bolyong a sivatagban.

Társaink épügy, mint mi, üresen tértek vissza; viznek sehol semmi nyoma. Az a gondolat, hogy a nálam lévő kis iszapnak ma fogom utolsó cseppjeit meginni, nagy félelemmel töltött el. Akkor este néhány falat forró vízbe mártott kenyeret ettem, mivel azt hallottam, hogy a víz, ha felforr, elveszti keserű ízét. Erősen föltettem magamban, hogy mindent eltűrök, mert hiszen sok társamhoz képest én anynyiban voltam még jobb helyzetben, hogy egészséges voltam, azok pedig az ivott sós víz következményében szenvedtek. Néhány turkomán abban a gyanuban állott, hogy még van iható vizük, csak titokban tartják. Amde másnak a vizére számítani valóságos képtelenség, s ha a pusztában valaki kölcsön vagy ajándékba vizet kérne, azt tisztán örültnek tartanák. Nem volt kedvem csak egy falat kenyeret is enni. Erőtlenül feküdtem le a földre és szomor-

kodtam nyomoruságos sorsomon, midőn egyszerre csak azt látom, hogy mindnyájan a kervánbasi köré seregelnék, s nekem is intenek, hogy menjek én is a kulacsommal. Ez a szó: »viz« új erőt öntött belém, felugrottam fekvő helyemről és oda érvén, láttam, hogy a kervánbasi a karaván minden tagjának mintegy két pohár tiszta édes vizet adott. A derék turkomán aztán elmondta, hogy már évek óta szokása a sivatagban jókora mennyiségű vizet elrejtve tartani s olyankor osztani el, mikor mindenkiel nagy jót tesz általa. Ez egy nagy szevab (jámbor tett), mert egy turkomán közmondás azt tartja: »A sivatagban a szomjazónak adott egy csepp viz lemossa száz évnek a bűneit«

E jótét nagyságát leírni ép oly lehetetlen, mint leírni azt az élvezetet, melyet egy ital viz okozott. Teljesen jóllakottnak éreztem magam s azt hittem, most már megint megállom a szomjuságot akár három napig.

Május 23-án kiállhatatlanul égettek a napsugarak. Egész egy lábnyi mélységre oly meleg lett a száraz homok, hogy még a legedzettebb középázsiai ember is, kinek a lábán sohasem volt cipő, kénytelen volt olyan bocskorféle bőrdarabot kötni a talpára. Nem csoda tehát, hogy a tegnapi ital enyhítő hatása gyorsan elmúlt s engem megint kegyetlenül kezdett kinozni a szomjuság. Délben jelentette a kervánbasi, hogy nem messze vagyunk Kahrímán Átához, egy híres bucsujáró helyhez. Le kellett tehát szállnunk és egy negyedórai gyalog utat tennünk a szent sirjához, jámbor köteletségünket teljesítendő. Képzhetni kinjaimat, midőn forróság és szomjútól elbágyadva, kénytelen voltam a zarándok csapathoz csatlakozni. A sir egy magaslaton volt; ezt körülfogtuk és kiszáradt torokkal ordítottunk verseket és idézeteket a kóránból. Oh, kegyetlen szent, gondoltam magamban, nem tudtad magad máshol eltemettetni, hogy e látogatás bajjától engem megkímélj? Fuldokolva s

alig lihegve rogytam le a harmincz lábnyi hosszú sirra, a mely kos-szarvakkal volt tele rakva. (A kos-szarv Közép-Azsiában a felsőbbség jele.) A kervánbasi elmondta, hogy a ki e sirban nyugszik, óriás volt, éppen oly hosszú, mint maga a sir és réges-régen az itt levő kutakat sokáig védelmezte a gonosz szellemek ellen, a kik kövekkel akarták behányni. A szent sirja körül levő számtalan apró sirhalom alatt

szegény utazók aludták örök álmukat, kik a sivatag különféle pontjain rablók keze, vagy az elemek hatalma által veszték el. A kutakról hallván, melyek a szentek védelme alatt állottak, már megörültem, mert azt hittem, hogy iható vizet fogunk találni. Siettem is, hogy elsőnek érkezzem a kitzött helyre. Meg is pillantottam nem sokára a barna, pocsolyához hasonló forrást és marékkal merittem

VAD SZAMARAK A PUSZTÁBAN. (Lásd a 429. lapon.)

belőle. Olyan hideg volt, mint a jég, de midőn ajkamhoz ért, nem voltam képes egy csöppet is lenyelni belőle, oly keserű sós és rossz szaga volt. Határtalan volt szomorúságom, most aggódtam legelőször komolyan sorsom miatt.

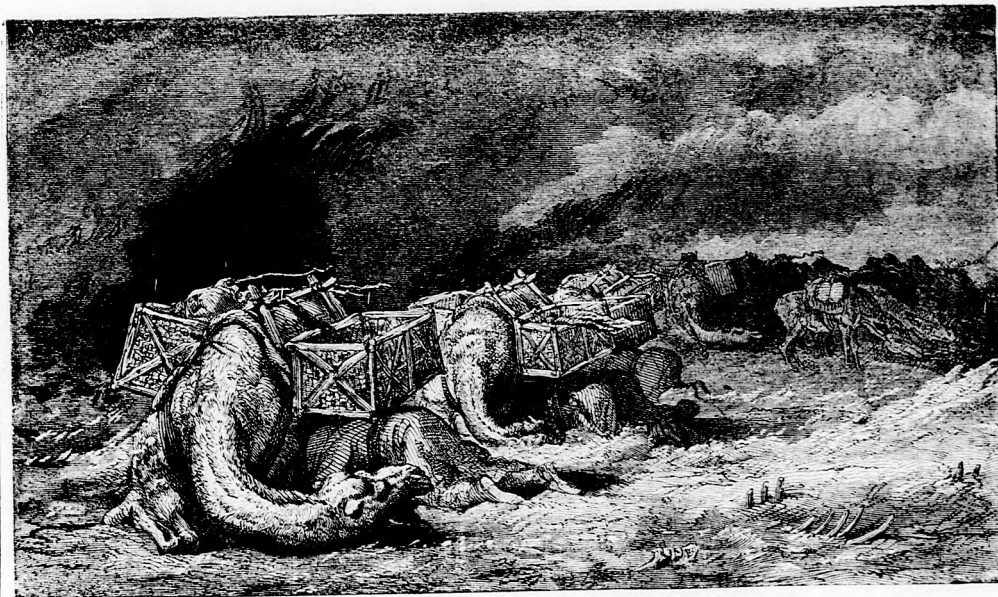
Szerencsénkre nagy zivatar volt az éjszaka, az eső nagy cseppekben hullott alá és reggel felé elértük a homok végső szélét. Három napig tartott, míg keresztül hatoltunk rajta. Meg voltunk győződve,

hogy a mai utunk folytán az agyagos földön fogunk esővizet találni bőven. A kervánbasi a sok zerge- és vadszamar-nyom után ítélve, már előre teljesültnek tekintette reményünket, de nem közölte velünk véleményét, hanem előre sietett s csakugyan hiuz szemcivel föl is fedezett a távolban egy tócsa esővizet. Szű! szű! (viz, viz) kiáltotta mindenki, midőn a kervánbasi jelentette fölfedezését. Délfelé értünk oda, s a már távolról látható pocsolyán

kívül még több, a legédesebb esővízzel telt gödröt találtunk. En voltam az első, ki kulacsos és más edénnyel oda rohantam, nem inni, hanem vizet gyűjteni, mielőtt a sok merítéstől zavaros s iszapos lett volna. Egy negyedóra múlva mindenki a legnagyobb kéjjel ült reggelije mellett.

Este felé értünk a mély árokhoz, a melyen túl Kaflankir (tigrisföld) nevű síkság terjed el. E síkföldnek mintegy 300 lábnyi magas szélére való felmászás nagyon

fáradtságos volt embernek és állatnak egyaránt. A turkománok azt állítják, hogy Kaflankir hajdan sziget volt, melyet köröskörül az Oxus két ága ölelt. Annyi áll, hogy ez az egész terület a sivatag többi részétől úgy alkata és dús növényzete, mint pedig a rajta tenyésző állatok sokasága által nagyon különbözik. Eddig is találkoztunk ugyan már egyes zergékkel és vadszamarakkal, de itt százával láttam őket, nagy falkákban legelészve. Egyszer

A »TEBBAD«. (Lásd a 430. lapon.)

nagy porfelleget láttunk éjszak felől, mely mindjobban közeledett felénk. A kervánbasi és a turkománok tüstént fegyvert ragadtak és türelmetlenségök oly mértékben növekedett, a mily mértékben közeledett felénk a porfelleget. Végre sikerült észrevennünk, hogy olyan valami okozza a nagy port, mint egy lovas-dandár, mely szép sorban sebes vágatva rohan. A turkománok leeresztették fegyvereiket. Már vagy

50 lépésnyire volt tőlünk a sűrű porba burkolt, vadul iramodók serege; olyan zajt hallottunk, mint mikor legalább is ezer jól begyakorolt lovas vezényszóra hirtelen megáll. Tömérdek vadszamarat láttunk magunk előtt, melyek szorosan zárt sorban álltak meg. Ezek erős, eleven állatok, néhány pillanatig bámulva néztek bennünket, azután fölkerekedtek és mint a szélvész iramodtak nyugat felé. (L. a 428. l.)

Khivába szerencsésen megérkezett Vambéry, ott hosszabban időzött, aztán folytatta útját Bokhara felé. Ide is nagy sivatagon kell keresztül gázolni s itt veszedelem is fenyegette az utasokat. Ezt így írja le:

»Kervánbasink állítása szerint, az ut Tünüklütől Bokharáig hat napig szokott tartani, háromig homokban, háromig pedig szilárd, néhol füvel benőtt talajon. Összesen tehát csak egy vagy másfél napig tartó vízhiánytól lehetett félnünk. De már első nap észrevettem, hogy a víz meghiúsítja számításunkat, mert a becses ital minden gazdálkodásunk mellett is ijesztő gyorsasággal fogyott, amit én az elgőzölgesnek tulajdonítottam. Természetesen mindenki nagy gonddal őrzi a kulacsot, sőt éjjel alva kiki féltékenyen magához szoritja. A roppant meleg daczára öt-hat órát kellett naponként mennünk, mert mennél előbb kiérünk a homokból, annál kevésbé kell az öldöklő tebbad szélről félnünk, mely a szilárd sikságon lázrohalmokat okoz, de a homokban pár pillanat alatt megölheti az egész karavánt. A szegény tevéket annyira megcsigázta ez az erőltetett ut, hogy már július 6-án ketteje felfordult.

Még mindig nem láttuk a Khalata-hegységet, mely az epedve várt szilárd talaju sikságnak kezdetét jelzi. Tevéink nem birtak már járni s ennél fogva a negyedik napot is a sivatagban kellett töltenünk. Csak borospalaczkomban volt még vagy hat pohárnyi víz, melyből csak csöppenként mertem inni s így persze nagyon kellett a szomjuságtól szenvednem. De másnap reggel felé az égetés erős főfájás kíséretében mind érezhetőbbé vált, s mire délfelfelé a Khalata hegységet, mint a szemhatár szélén fölemelkedő kéklő felhőt, megpillantottuk, fokónként enyészni éreztem erőmet. Mennél közelebb értünk a hegységhez, annál inkább fogyott a homok s minden szem valami nyájat vagy pásztor-

kunyhót keresett. Egyszerre a kervánbasit valaki egy közeledő porfellegre figyelmeztette. »Ez a tebbád!« kiáltott a kervánbasi, ijedségtől sápadozva. Kiki nyomban leszállott a tevéről. A közelgő fulasztó szelet előbb megérezték az állatok s hangos ordítás közben letérdeltek, hosszú nyakukata földre lapították, s fejüket a homokba törekedtek elrejteni. Mi az állatokat védőfalként használtuk, (Lásd a képet a 429. lapon.) s alig térdepeltünk mögjük, a szél tompa morajjal zugott el fölöttünk, mintegy két ujjnyi vastag homokréteggel borítva el bennünket, melynek első szemei, mint a tüzeső, úgy égtek. Ha csak 5–6 mértfölddel beljebb talál bennünket a sivatagban, odavesztünk volna.

Nem sokára feltápáskodtunk és nagy örömünkre vettük észre, hogy a homok is megszűnt. A homok-sivatag széléről Bokhara felé vezető három ut közül a legrövidebbet választottuk s este felé néhány kutra bukkantunk.

Másnap aztán szerencsésen eljutottak Bokhara városába.

A reggeli.

(Képpel a czimlapon.)

LIPITY-lapaty, friss tejecske
 Van a tálba,
 Nem vesz annak egy cseppje se,
 Nem vesz kárba.
 Böven szedi a vén cziczke
 Most magába.
 Lipity-lapaty, szüröcsölgesse
 Hát javába!
 Ha jól lakott, fut sebtibe
 A padlásra,
 Kis fiait oda vitte
 Egy rakásba.
 S a tejcskét, mely begyibe
 Bele szálla:
 Hü anyjai emleibe,
 Fiainak reggelire
 Csorogtatja a szájába.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XXIII. köt. 24-ik számában közölt találós feladvány megfejtése:

Esik a hó,
Vágtat a ló,
Az ut haván
Siklik a szán.
No te kis lány találd ki!
Küldi neked a bácsi.

Helyesen fejtették meg: Jekelfalussy István, Herzog Kornélia, Detsinyi Henrik, Borombovits János, Szarvas testvérek, Löffelmann Irén, Stiller Klára, Strassburger Malvina és Olivia, Stein Rikhard, Schwartz Berta, Rosenthal Giza és Jenő, Halbrohr Ilona, Bürger Regina és Berta, Bachrach Lajos, Schlesinger Terka, Schulhof Rikhard, Jeney Kornélia, Pugin Leona, Bachrach Samu, Ékes Károly, Szűsz Ilá és Ernő, Grünstein Ilona, Kont Etel, Mandl Marianna.

*

A »Kis Lap« XXIII. köt. 22-ik számában közölt betűrejtvény megfejtését utólag megbeküldték: Rosenthal Giza és Jenő, Halbrohr Ilona, Igaz Erzsike, Jeney Kornélia, Deutsch testvérek, Haller Giza.

FORGÓ BÁCSI PÓSTÁJA.

Veress Laczi. A gőz-sikló alig egy perc alatt repíti föl az embert Budavár hegyére. Szemben állva Pesttel, tündéri hatással van a szemlélőre az előtte hirtelen feltáruló nagyszerű látvány alatt a széles Duna, a pompás hidak, a nagy és apró gőzhajók raja, a folyam szigetei, a paloták és gyárak, a templomok és házak, hátul a Rákos, a messzünnen felesillanó falvak, s balról és Buda hosszú utcáival és a messzeségbe hanyatló kék hegyekkel. Oly kép, melynek párja kevés akad Európában. Magad is elragadtatással fogsz meggyőződni róla, ha a fővárosba jössz. — **Oláh János.** A »Kis Lap« bekötése már hogyan tartóztatik én rám? Említettem már e rovatban, hogy itt Budapesten Hírháger Károly könyvkötő (a M. T. Akadémia épületében) a legszebb aranyos nyomású bekötési táblákat tartja készletben mérsékelt áron. Csak hozzá fordulj, ő utánvéttel küld s otthon bármely könyvkötő e táblába befoglalja az évfolyamot. — **Szekely Ilonka.** Régiem látott kis öcséddel való viszontlátások örömeiben szívből osztozom. Azóta remény-

lem nincsen semmi baj. Kedves atyád látogatását szívesen veszem. Másik kérdésedet pedig még e héten teljesítem. — **Haller Giza.** Köszönöm kérdésedet. Istennek hála, jól vagyok. — **Szűsz testvérek.** Olyan magyar szavunk, mely a német »übermüthig« értelmét teljesen fődözné, nincs. Egyik árnyalatát (mert van neki más is) »pajkos«-sal, vagy »csintalan«-nal szoktuk kifejezni. Hogy »unalmas«-t jelentene, arról szó sem lehet. De hát a »gemüth« szót sem bírjuk teljesen visszaadni. A »kedély« amolyan új csinálnány, melyet jobbnak híján szoktunk abban az értelemben használni. De hát a francziában sincs teljesen megfelelő szó e fogalomra. Ami a német »muth« szóval atyafiságban van, az sok nehézséget szerzett már a fordítóknak. De hát van aztán nekünk is elég szavunk, melyet a német sem képes tökéletesen lefordítani. Minden nyelvnek megvannak a maga sajátosságai. — **Lekov testvérek.** A gyermekórház részére hová küldjétek a pénzt? Hát azt a levelet, a melyben ezt kérditek, kinek küldtétek? Ugy látszik nem magyar születésűek vagytok. Néhány kifejezést erre vall. Annál nagyobb az én örömem, hogy idegen létekre igyekeztek megmagyarosodni. — **Krausz Ármín.** A tenger alatti vaspálya tervezete nem mese. Csak, hogy az angolok idegenkednek tőle. Kivihető s ségében tehát nem kételkednek, mint egy bizonyos tiszta-dada kis inzellér. Hát a Temze folyó alatt nem visz el alagut? Szuez pedig nem tenger, hanem város és róla nevezték el a tengereket összekötő csatornát. Ezeket a földrajzi leczkékből, melyekre oly nagyon sietsz, megtanulhatod, vagy tanítód meg is mondhatja. Kijelentettem már: iskolai tanfolyamokat nem nyithatok a »Kis Lap«-ban. — **Krausz Emilia.** Hogy a »Hölgyek Lapja« és egyéb lapok mit szoktak tenni, az rám nevezem irányadó. Ugy szerkesztem a »Kis Lap«-ot, a mint én találom helyesnek. A másik kérdésedet azonban figyelembe vettem. — **Jász-Berényből** vettem egy levelezési lapot (nov. 30.) melynek beküldőjét az aláírásból nem bírtam kisillabizálni. Soraiból csak annyit látok, hogy bizonyos beküldött összeget tudalkolnak nálam. Erre válaszom az: ha beküldték, akkor a »Jótékony« rovatában ki is van mutatva. De sokszor megeskik, hogy csak egyszerű levélbe zárnak be kisebb nagyobb összegeket. Ilyenek bizonyára számosan veszték már el s felelősségre kit vonjunk érte? Hányszor intettem már a közönséget, hogy néhány krajczár végett ne kockáztassa a küldeményt. — **Grünstein Ilona.** Az új gyermekórház az Üllői-úton épül, a József-árvaház tőzsomszédságában. — **Schöffner Emilia.** Én bizony levélbélyeg-gyűjtésre nem szőlítottam fel kis olvasóimat; csak elmondtam, hogy van itt egy kereskedő, a ki magához váltja, és ad 10,000 darabért — 10 krajczárt. Bizony nem érdemes

foglalkozni vele. Gyűjteményedet átadtam két fiúcskának, akik mégis foglalkoznak vele. De azért szíved jósága mellett bizonyít a te küldeményed. — **Mätzke Etelka.** Ha leveleddel az Eggenberger-féle könyvkereskedéshez fordulsz (Barátok tere) minden irányban ki leszel elégitve. — **Frankl Szidónia.** Hogy gondolhatsz olyat, hogy a te ákom-bákom versedet ki lehetne adni? Csak te egyelőre olvass verseket! — **Spitzer Vilma.** Az első nyilván a szerkesztőség átköltőzködése alatt vesztetted el. Most több gondom lesz rá, s ha alkalmas képet lelek, előbb is kiadom. — **Bankos Irénke.** Én nekem ugyan azzal ne dicsekedjél, hogy szebben tudsz németül írni. Minden esetre *érdem*, ha jól tudsz németül; de kötelessége egy magyar kis lánynak mindennek előtt az ő anyai nyelvét jól tudni: beszélni épen úgy, mint írni. — **Pazar Lenke** lakását óhajtja tudni *Diszek Hermína.* — **Schleiminger Anna.** A kérdézettszám 5640. — **Torkos Béla.** Az a karácsonyi vers a te műved? — **Rosenthal Giza.** A kis Jenő vitézt szívesen sorozom be a »Kis Lap« zászlaja alá. Bajod azóta remélhetőkép megenyhült. — **Uramovits Margit.** Kérdésedet örömmel teljesítém. — **Perényi A.** Az illető szám végett kérjük látogatását a szerkesztőségben. A vershez kép kellett volna, az meg nem állt rendelkezésünkre. — **Ritoók Margit.** Szíves érzelmeidet viszonzom. — *Több rendbeli küldeményt, (rejtveényt, elbeszélést stb.), melyet egyenkint itt élő nem sorolhatok, egy és más okból nem közölhetek.*

Jótekonyság.

A szegény gyermek-kórház javára adakoztak még:

Spitzer Vilma 1 frt. — Borombovits János 50 kr. — Szegedy Gina és Irma 2 frt. — Herzog Kornélia és Hedvig 1 frt. — Jancsó Károly 1 frt. — Gussmann Erzsike és Honka 2 frt. — Könyvesi Juliska 50 kr. — Reich Jenny és Alfréd 1 frt. 50 kr. — Bürger Regina és Berta 1 frt. — Bittsánszky Stefanie és Irma 1 frt. — Schödel Rezső 1 frt. — Teőke Béla 1 frt. — Kont Etel 1 frt. — ifj. Flóth Ferencz 90 kr. — Beőthy Klára 1 frt. 10 kr. — Ujfalvy Polixena (egy általa rendezett gyűjtés eredményeképp) 3 frt. 33 kr. — Hivkovich Lilla 3 frt. — Muskó Adrienne 50 kr. — Hánekám Ottilia 1 frt. — Fodor Antika 1 frt. — Mül-

ler Károly 50 kr. — Sorok János 50 kr. — Tarányi Ilma és Ferkó 2 frt. — Jankó Irma 2 frt. — Körmenty Józsa és Elvira 1 frt. — Lakner Aurél 1 frt. — Sternberg Alfréd (mint eredményét egy szini előadásnak, melyben ő maga, továbbá Hecht Béla, Freund Frida, Mandl Endre és Irén, Lövenstein Adél és Ullmann Gy. a rokoni és baráti hallgatóság nagy elismerésére működtek közre) 12 frt. 60 kr. — Esztogár Berta 1 frt. 40 kr. — Künstler Malvina 60 kr. — Merbel testvérek 50 kr. — Balásházy Olga 1 frt. — Bucsányi Lujza 1 frt. 20 kr. — Vecsera Feri és Mari 2 frt. — Ritoók Margit 5 frt. — A már eddig kimutatott 791 frt 19 krral együtt összesen: 847 frt. 82 kr.

Az Ég áldása legyen a kegyes kis adakozókon.
Forgó bácsi.

E szám az utolsó ebben az esztendőben. Az új évben az új kötet első számánál újra találkozunk, — addig is boldog újévet kíván mindnyájatoknak és szívből üdvözöl igaz barátotok
Forgó bácsi.

Tisztelettel kérjük a „KIS LAP“ 1. előízetőit, szíveskedjenek megrendelésüket mielőbb megújítani, hogy a lap pontos szétkül-dése fennakadást ne szenvedjen.

A „KIS LAP“ előízetési ára:

Negyedévre . . . 1 frt 40 kr.
Félévre 2 frt 80 kr.
Egész évre 5 frt 60 kr.

Az előízetések, (melyeknek elküldésére legcélszerűbb a postai utalványok használata) a „KIS LAP“ kiadóhivatalához, Budapest, Ferencziek tere 3. sz. Athenaeum-épület, intézendők.

A „Kis Lap“ kiadóhivatala.